



Sygn. akt II UK 328/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Hajn (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Zbigniew Myszka (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku J. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 lutego 2014 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 10 stycznia 2013 r.

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 10 stycznia 2013 r. oddalił apelację wnioskodawczynie J. M. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w O. z dnia 7 września 2012 r. oddalającego odwołanie wnioskodawczynie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń

Spółecznych Oddziału w O. z dnia 23 kwietnia 2012 r., którą odmówiono jej prawa do wcześniejszej emerytury, o której mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz. U. Nr 28, poz. 149 ze zm., zwanego dalej rozporządzeniem Rady Ministrów z 15 maja 1989 r.).

W sprawie tej ustalono, że wnioskodawczynie, urodzona 26 kwietnia 1961 r., od 1 września 1976 r. do 18 października 1999 r. była zatrudniona w PSS „SPOŁEM” w O. W okresie zatrudnienia przebywała na urlopie wychowawczym od 7 maja 1986 r. do 27 maja 1995 r. w związku z urodzeniem syna Pawła (ur. 9 grudnia 1985 r.), a następnie urodzeniem w trakcie tego urlopu w dniu 27 stycznia 1989 r. dwóch córek: Natalii i Katarzyny. Od 19 października 1999 r. wnioskodawczynie zrezygnowała z pracy zawodowej ze względu na opiekę nad córką Katarzyną, która wymaga stałej opieki jako osoba powyżej 16 roku życia, ponieważ jest trwale, całkowicie niezdolna do pracy oraz samodzielnej egzystencji.

W dniu 30 stycznia 2012 r. wnioskodawczynie złożyła wniosek o wcześniejszą emeryturę dla pracowników opiekujących się dziećmi. Zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił jej prawa do tego świadczenia, ponieważ na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodniła wymaganego stażu ubezpieczeniowego w wysokości 20 lat, a jedynie 17 lat 2 miesiące i 14 dni „okresów składkowych i nieskładkowych”. W trakcie zatrudnienia wnioskodawczynie korzystała z zasiłków chorobowych w okresach wymienionych szczegółowo przez Sąd pierwszej instancji. Pobierała od 20 stycznia 2000 r. do 21 kwietnia 2000 r. zasiłek dla bezrobotnych, następnie od 28 kwietnia 2000 r. do 30 kwietnia 2001 r. zasiłek okresowy, od 1 maja 2001 r. do 31 lipca 2001 r. zasiłek stały, a od 1 sierpnia 2001 r. do 31 lipca 2002 r. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawczynie nie spełniła wszystkich przesłanek wynikających z § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w związku z art. 186 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm., powoływanej dalej jako ustawa o emeryturach i rentach). Według tych przepisów, „prawo do wcześniejszej emerytury

przysługuje bez względu na urodzenie przed czy po 1 stycznia 1949 r., tym wszystkim pracownikom (matce lub ojcu), których ostatnie ubezpieczenie przed dniem 1 stycznia 1999 r. wynikało ze stosunku pracy, a którzy legitymowali się wymaganym na tę datę okresem składkowym i nieskładkowym (20-letnim kobieta, 25-letnim mężczyzna) i sprawowali opiekę nad dzieckiem wymagającym stałej opieki i nie mogą kontynuować z tego powodu dalszego zatrudnienia”. Tymczasem wnioskodawczynie nie wykazała, aby wyłącznie ona przed dniem 1 stycznia 1999 r. sprawowała stałą osobistą opiekę nad córką Katarzyną, co uniemożliwiło jej uzyskanie dochodu z własnej pracy, ponieważ od 1 września 1976 r. do 18 października 1999 r. w sposób nieprzerwany była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy w PSS „Społem” w O. Ponadto w okresie przebywania wnioskodawczynie na urlopie wychowawczym od 7 maja 1986 r. do 27 maja 1995 r., weszła w życie od 15 listopada 1991 r. ustawa z dnia 7 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450, powoływana dalej jako ustawa rewaloryzacyjna), która wprowadziła do obowiązującego systemu prawnego pojęcia okresów składkowych i nieskładkowych. Zgodnie z jej art. 4 ust. 1 pkt 6, okresy urlopu wychowawczego zaliczane zostały do okresów nieskładkowych, tak jak i pod rządą obecnie obowiązującej ustawy o emeryturach i rentach (art. 7 pkt 5), dlatego też okresy urlopów wychowawczych wlicza się do stażu ubezpieczeniowego „maksymalnie w wymiarze jednej trzeciej przebytych okresów składkowych, co też Organ Rentowy uczynił”.

Sąd Apelacyjny oddalił apelację wnioskodawczynie, wskazując, że chociaż wniosek o wcześniejszą emeryturę apelująca złożyła w dniu 30 stycznia 2012 r., to wobec treści art. 186 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach i orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 stycznia 2000 r., K 18/99, wniosek ten złożony po 31 grudnia 1998 r. przez osobę urodzoną po 31 grudnia 1948 r. podlegał rozpatrzeniu na podstawie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach. Według obowiązującego wówczas § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r., osoba ubiegająca się o prawo do wcześniejszej emerytury musi wykazać, że ostatnim okresem ubezpieczenia, jakim legitymuje się przed 1 stycznia 1999 r., było ubezpieczenie z tytułu pozostawania w stosunku

pracy, oraz że przed dniem 1 stycznia 1999 r. nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy wskutek niemożności kontynuowania zatrudnienia z powodu stanu zdrowia dziecka wymagającego stałej opieki. Jakkolwiek córka wnioskodawczynie jest dzieckiem wymagającym stałej opieki, a wnioskodawczynie na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymowała się ubezpieczeniem pracowniczym, to jednak na datę 1 stycznia 1999 r. nie rozwiązała stosunku pracy, ale kontynuowała zatrudnienie aż do 18 października 1999 r. Tymczasem Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że nie ma podstaw do przyjęcia, że prawo do wcześniejszej emerytury może nabyć osoba, która nadal i jednocześnie kontynuuje zatrudnienie, ponieważ kontynuowanie zatrudnienia wyklucza nabycie prawa do wcześniejszej emerytury na podstawie § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. (wyroki z dnia 27 kwietnia 2004 r., II UK 297/03, OSNP z 2005 r. nr 1, poz. 11 i z dnia 6 maja 2008 r., I UK 362/07, OSNP z 2009 r. nr 17-18, poz. 235). Dlatego, w ocenie Sądu Apelacyjnego, zaliczenie przez Sąd pierwszej instancji wnioskodawczynie okresu urlopu bezpłatnego dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, a następnie urlopu wychowawczego, wykorzystanych przed dniem 1 stycznia 1999 r., do okresów nieskładkowych nie ma znaczenia dla jej prawa do urlopu w oparciu o przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z 15 maja 1989 r., skoro wnioskodawczynie na dzień 1 stycznia 1999 r. aż do 18 października 1999 r. pozostawała w stosunku pracy.

W skardze kasacyjnej wnioskodawczynie zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego: 1/ art. 186 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach w związku z § 1 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 15 maja 1989 r. przez błędną wykładnię i przyjęcie, że § 1 ust. 1 tego rozporządzenia uzależniał nabycie prawa do wcześniejszej emerytury od ustania stosunku pracy, 2/ § 1 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia z 15 maja 1989 r. w związku z art. 186 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach w związku z art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm., powoływana dalej jako ustawa o z.e.p.) przez błędną wykładnię i przyjęcie, że bez znaczenia dla skarżącej pozostaje okoliczność, iż na dzień 1 stycznia 1999 r. osiągnęła wymagany przepisami 20-letni okres ubezpieczeniowy, a także błędne uznanie, że

okresy urlopu bezpłatnego oraz wychowawczego należy zaliczać jako okresami nieskładkowe.

Jako okoliczność uzasadniająca przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano: 1/ potrzebę wykładni § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 15 maja 1989 r. „w zakresie przesłanek uzasadniających przejście na wcześniejszą emeryturę, a w zasadzie ich interpretacji, budzące poważne wątpliwości w świetle wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 8 kwietnia 2003 r., III Aua 270/03”, 2/ występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a mianowicie: czy fakt pozostawania przez skarżącą w stosunku pracy przy jednoczesnym stałym sprawowaniu opieki nad chorym dzieckiem stanowi negatywną przesłankę do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury, mimo spełnienia wszystkich przesłanek wynikających z § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r.

W ocenie skarżącej, § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. nie uzależniał nabycia prawa do wcześniejszej emerytury od ustania stosunku pracy (por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 8 kwietnia 2003 r., III AUa 270/03). Użyte w tym przepisie wyrażenie „nie mogła lub nie może kontynuować zatrudnienia”, nie jest jednoznaczne z koniecznością rozwiązania stosunku pracy, jak chce tego Sąd Apelacyjny. Zdaniem skarżącej, o spełnieniu przez nią przesłanki niemożności wykonywania zatrudnienia (niewykonywania pracy) pomimo formalnego pozostawania w zatrudnieniu świadczyły liczne, niemal nieprzerwane absencje w pracy. Dodatkowo, późniejsze rozwiązanie stosunku pracy poprzedzone okolicznościami wskazanymi powyższej świadczyły „o przewlekłej i uporczywej niemożności wykonywania pracy przez opiekującą się chorym dzieckiem matkę”. Skarżąca wskazała też, że „okresy pracy oraz pozostawania przez nią na urlopie wychowawczym dają łącznie wartość wymagalną do przyznania prawa do emerytury, tj. 20 lat. Przeważającą część tego okresu stanowią bowiem okresy zatrudnienia *sensu stricto* bądź okresy równorzędne z okresami zatrudnienia, które powinny być traktowane jako okresy składkowe w rozumieniu obowiązującej obecnie ustawy emerytalno-rentowej”.

W konsekwencji skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez przyznanie skarżącej prawa do wcześniejszej emerytury oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącej kosztów

postępowania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ma usprawiedliwione podstawy. Zgodnie z przepisem intertemporalnym art. 186 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach, do wniosków osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r., które w dniu wejścia w życie ustawy nie zgłosiły wniosku o emeryturę, mimo że spełniały warunki nabycia prawa do tego świadczenia, stosuje się przepisy ustaw i dekretu wymienionych w art. 195 dotyczące warunków nabycia prawa do emerytury, chyba że przepisy ustawy są dla nich korzystniejsze. Wprawdzie skarżąca urodziła się 26 kwietnia 1961 r., czyli nie jest osobą urodzoną przed 1 stycznia 1949 r., ale wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 stycznia 2000 r., K. 18/99 (Dz. U. Nr 2, poz. 26) przepis art. 186 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach został uznany za niezgodny z art. 2 Konstytucji RP w zakresie, w jakim uzależnia od urodzenia przed 1 stycznia 1949 r. stosowanie - do wniosków o emeryturę zgłoszonych po dniu wejścia w życie ustawy - przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 15 maja 1989 r. Oznacza to, że oceny wcześniejszych uprawnień emerytalnych skarżącej należy dokonać według stanu prawnego obowiązującego do dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach. Dlatego warunki nabycia prawa do wcześniejszej emerytury dla pracowników opiekujących się dziećmi szczególnej troski, tj. wymagany okres zatrudnienia „określony w art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin” oraz sprawowanie stałej opieki ze względu na stan zdrowia dziecka szczególnej troski osoby ubiegającej się o tę emeryturę (skarżącej, której córka ewidentnie wymagała i nadal wymaga sprawowania stałej opieki od urodzenia), podlegają ocenie na podstawie przepisów prawa, które obowiązywały do dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach, a nie według stanu prawnego obowiązującego w dacie (późniejszej) złożenia wniosku emerytalnego po dniu wejścia w życie tej ustawy.

Mając na uwadze to, że organ rentowy uzasadnił decyzję odmowną brakiem na dzień 31 grudnia 1998 r. okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze co najmniej 20 lat, Sąd Najwyższy wyraża pogląd, że wymagany przez § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 15 maja 1989 r. w związku z art. 186 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach - okres zatrudnienia „określony w art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin” powinien być zweryfikowany na podstawie przepisów prawa, które obowiązywały do dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach, a nie według stanu prawnego obowiązującego w dacie (późniejszej) złożenia wniosku emerytalnego po dniu wejścia w życie tej ustawy.

Wymagane do nabycia wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem szczególnej troski co najmniej 20 - letniego okresu zatrudnienia, „określonego w art. 26 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin”, okresy urlopów wychowawczych, urlopów bezpłatnych oraz niewykonywania pracy wykorzystane ze względu na sprawowanie opieki nad dzieckiem do lat 4 lub dzieckiem szczególnej troski bez względu na wiek, przebyte do dnia 15 listopada 1991 r. wejścia w życie ustawy rewaloryzacyjnej - należy zaliczyć w całości jako okresy równorzędne z okresami zatrudnienia (art. 11 ust. 1 pkt 11 ustawy z 14 grudnia 1982 r.), a dopiero dalsze, tj. przebyte od 15 listopada 1991 r., wyżej wymienione okresy zalicza się jako „nieskładkowe” (art. 4 ust. 1 pkt 6 ustawy rewaloryzacyjnej, aktualnie art. 7 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach). Według powyższych reguł należy wyliczyć przebyty na dzień 31 grudnia 1998 r. (tj. do 1 stycznia 1999 r. dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach) łączny staż zatrudnienia skarżącej, która według miarodajnych (dotychczasowych) ustaleń przebywała nieprzerwanie na urlopach wychowawczych od 7 maja 1986 r. do 27 maja 1995 r. Okres tych urlopów od 7 maja 1986 r. do dnia wejścia w życie ustawy rewaloryzacyjnej (14 listopada 1991 r. włącznie) był okresem równorzędnym z wymaganym okresem zatrudnienia, a dopiero dalszy okres (od 15 listopada 1991 r. do 27 maja 1995 r.) był okresem „nieskładkowym” zaliczanym w wymiarze 1/3 sumy okresów zatrudnienia i okresów równorzędnych. Taka interpretacja znalazła potwierdzenie w motywach uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 18 maja 2011 r., I UZP 1/11, OSNP 2012, nr 1-2,

poz. 14, z których wynika, że okresy urlopów wychowawczych przebyte pomiędzy 28 stycznia 1972 r. a 1 stycznia 1999 r. uwzględnia się do stażu pracy wymaganego do nabycia wcześniejszych uprawnień emerytalnych.

Skład orzekający nie akceptuje tej linii judykatury, w której przyjmowano, że zaprzestanie zatrudnienia z powodu konieczności sprawowania stałej (ciągłej) opieki nad dzieckiem szczególnej troski - jako warunek nabycia prawa do wcześniejszej emerytury powinno nastąpić do dnia 31 grudnia 1998 r. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2004 r., II UK 350/03), ponieważ § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 15 maja 1989 r. w związku z art. 186 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach nie uzależnia nabycia tego uprawnienia od warunku rozwiązania stosunku pracy do dnia 31 grudnia 1998 r., ale od stanu niemożności kontynuowania zatrudnienia z powodu chorób dziecka wymagającego stałej opieki, bez zaniedbania sprawowania takiej opieki, który u ciężko chorej od urodzenia córki skarżącej utrzymuje się nadal po wejściu w życie ustawy o emeryturach i rentach (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 1999 r., I UKN 518/98, OSNAPiUS 2000, nr 9, poz. 371). Rozwiązanie stosunku pracy rozumiane jako niemożność kontynuowania zatrudnienia z powodu stanu dziecka wymagającego stałej opieki, bez zaniedbania takiej opieki, oznacza zatem tylko tyle, że ustanie zatrudnienia było i nadal jest (na gruncie dyspozycji § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 15 maja 1989 r. w związku z art. 186 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach) warunkiem ustalenia i wypłaty wcześniejszej emerytury, ale nie stanowi przeszkody do nabycia wcześniejszych uprawnień emerytalnych na wniosek złożony w trybie art. 186 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach, tj. po rozwiązaniu stosunku pracy po wejściu w życie tej ustawy, ze względu na niemożność kontynuowania zatrudnienia z powodu stanu zdrowia dziecka wymagającego stałej opieki, jeżeli osoba uprawniona spełniała warunki nabycia tego świadczenia według stanu prawnego obowiązującego do dnia wejścia w życie tej ustawy.

Odmierna wykładnia, wedle której nie można nabyć prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dziećmi szczególnej troski bez rozwiązania stosunku pracy przed 1 stycznia 1999 r. jest ewidentnie sprzeczna z art. 186 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach, który dopuszcza możliwość ustalenia takich wcześniejszych uprawnień emerytalnych na wniosek złożony po dniu wejścia w życie ustawy o

emeryturach i rentach, a zatem także po rozwiązaniu stosunku pracy po 1 stycznia 1999 r., ze względu na niemożność kontynuowania zatrudnienia z powodu stanu dziecka wymagającego stałej opieki, bez jej zaniedbania, jeżeli osoba uprawniona spełniała warunki nabycia tego świadczenia według stanu prawnego obowiązującego do dnia wejścia w życie tej ustawy. Tymi warunkami były: 1/ okres zatrudnienia „określony w art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin” oraz 2/ sprawowanie osobistej opieki nad dzieckiem szczególnej troski, którą skarżąca sprawowała nie tylko w okresie wykorzystywania urlopu wychowawczego udzielonego z tytułu i potrzeby sprawowania opieki, między innymi, nad nieuleczalnie chorą od urodzenia córką.

Ponadto występowały przypadki, że pracujący rodzice dzieci wymagających szczególnej troski, którzy do dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach spełniali warunki nabycia lub mogli nabyć wcześniejszą emeryturę z tytułu sprawowania stałej opieki, kontynuowali zatrudnienie w celu osiągnięcia wyższych dochodów z pracy aniżeli z potencjalnej emerytury, chociaż w taki sposób zaniedbywali sprawowanie stałej opieki nad dziećmi szczególnej troski. W stosunku do takich uprawnionych ustawodawca pozostawił im możliwość skorzystania z wcześniejszych uprawnień emerytalnych na wniosek złożony po ustaniu zatrudnienia i po dniu wejścia w życie ustawy, jeżeli do tego dnia mogli skorzystać z ukształtowanej ekspektatywy nabycia tych uprawnień (art. 186 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach). Zdarzało się też, że pobierający tego rodzaju emerytury podejmowali zatrudnienie już po przyznaniu takich świadczeń, które podlegały ogólnemu reżimowi zawieszenia świadczeń emerytalnych. Jeżeli dodatkowo zważyć, że określona („ciemna”) liczba osób korzysta nadal (z przyczyn dotyczących organów rentowych) z emerytur z tytułu opieki nad dziećmi, chociaż ich stany chorobowe nigdy nie uprawniały rodziców do nabycia tych uprawnień emerytalnych, to pozbawienie możliwości uzyskania tych uprawnień przez rodziców dzieci ewidentnie wymagających stałej opieki tylko dlatego, że do dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach rodzice nie skorzystali z pełni ukształtowanej ekspektatywy emerytalnej, jest ewidentnie sprzeczne nie tylko z art. 184 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach, ale także z ustawowymi (art. 2a ust. 2 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) i konstytucyjnymi zasadami niedyskryminacji

ubezpieczonych w państwie prawa (art. 2 i art. 32 Konstytucji RP), ze względu na datę złożenia wniosku o skorzystanie z ukształtowanych do dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach praw emerytalnych lub z powodu rozwiązania dopiero po tej dacie stosunku pracy, ze względu na niemożność kontynuowania stosunku pracy lub wcześniejsze zaniedbywanie sprawowania stałej opieki nad dzieckiem szczególnej troski.

Mając na uwadze to, że skarżąca złożyła kolejny wniosek emerytalny w styczniu 2012 r., wcześniejsza emerytura może być jej przyznana (po zweryfikowaniu wymaganego stażu zatrudnienia według stanu prawnego obowiązującego do dnia 1 stycznia 1999 r. wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach) i wypłacana nie wcześniej niż od miesiąca złożenia tego kolejnego wniosku (art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach), chyba że organ rentowy bezpodstawnie i błędnie nie przyznał tego świadczenia skarżącej, która „od października 1999 r. zrezygnowała z pracy zawodowej ze względu na opiekę nad chorą córką Katarzyną”, a następnie wielokrotnie (w trybie art. 186 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach) ubiegała się o wcześniejszą emeryturę z tytułu ewidentnej potrzeby sprawowania stałej opieki nad ciężko chorą od urodzenia córką (art. 133 ust. 1 pkt 2 tej ustawy).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy wyrokował jak w sentencji w zgodzie z art. 398¹⁵ k.p.c.